

Hoge commissaris te Djakarta (Lamping) aan minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Peters), 9 juli 1951

Mede bestemd voor Stikker.

Naar aanleiding van Uw brief houdende een opdracht tot het indienen van een nota over bezoekrecht ten aanzien van Nederlandse gearresteerden, moge ik het volgende onder Uw aandacht brengen:

Dezerzijds ondernomen demarches zowel bij Luar Negeri als bij de Procureur-Generaal hebben er toe geleid dat er in de uitoefening van het bezoekrecht aanzienlijke verbetering is gekomen. In Djakarta, Bandung, Djokja en Surabaya zijn thans alle Nederlandse gedetineerden bezocht, met uitzondering van 3 Nederlanders die mededaders zijn in de beroving van de Javase bank. Het enige geval elders, waarin nog geen bezoek is toegestaan, betreft een aantal Nederlandse gedetineerden op Ambon en in Makassar, die van hulpverlening aan de RMS verdacht worden. Ons geregeld overleg met de Procureur-Generaal wettigt de verwachting dat ook hier genoemde nog niet bezochte gedetineerden binnenkort bezoeken mogen ontvangen. Onder deze omstandigheden verwacht ik van door U beoogde demarches weinig resultaat. Alvorens de nota, waarbij aan de Indonesische Regering verzocht wordt te verklaren of zij zich met dezerzijdse definitie van de inhoud van bepaalde internationale gebruiken kan verenigen, te beantwoorden, kan de Indonesische Regering redelijkerwijs eisen, dat haar een behoorlijke tijd gelaten wordt ter bestudering van het vraagstuk. Bovendien valt nauwelijks aan te nemen dat bestudering van het onderwerp er toe zou leiden, dat de Indonesische Regering Nederlandse definitie zonder meer zal aanvaarden. Een langdurig debat over juridische finesses lijkt veeleer waarschijnlijk.

Zolang dit debat gaande is, kan Nederland mijns inziens niet eenzijdig tot publicatie overgaan, daar Indonesië dan terecht zou antwoorden dat het principieel bereid is de internationale gebruiken in acht te nemen, en zulks in de praktijk ook doet, op een enkele uitzondering na, waarover bovendien nog wel te spreken zal zijn; dat geschil alleen loopt over een door Nederland voorgestelde definitie. Tot gezamenlijke publicatie zal Indonesië uiteraard alleen bereid zijn wanneer omtrent definitie overeenstemming zal zijn verkregen. Gehoopt mag worden dat de publieke opinie tegen die tijd geen aanleiding meer zal hebben zich nog voor dit probleem te interesseren. Wat de Nederlandse gemeenschap in Indonesië betreft, heb ik geen aanwijzingen dat zij gezien het verloop der zaken, nog 'door het arrestantenprobleem in ernstige mate geschokt' zou zijn. Waar mij wel blijkt hoe belangrijk ook U deze aangelegenheid acht, heb ik gemeend U, deze mijn aanvankelijke reactie niet te mogen onthouden. Mocht zij geen wijziging brengen in Uw standpunt, dan zal ik tot indiening van de nota in door U aangegeven zin overgaan, tenzij U er de voorkeur aan mocht geven deze zaak bij mijn aanstaand bezoek in Den Haag met mij te bespreken.